

LEGPROBLEMEN

Jaar in jaar uit worden we in de kweekperiode geconsulteerd vanwege duivinnen (uiteraard) die niet, dan wel onregelmatig leggen. Dit laatste slaat op duivinnen die erg laat leggen, bijvoorbeeld meer dan 2,5 week na het koppelen ófwel afwijkende eieren produceren zoals één of twee windeieren, soms eieren met zwakke, te dunne schalen, vaak ook schalen voorzien van kalkknobbeltjes.

EILEIDERONTSTEKING

Bijna al deze problemen duiden op een eileiderontsteking (duiven hebben geen baarmoeder, maar een eileider). Vaak wordt verondersteld dat er een kalkgebrek aan ten grondslag ligt, maar daar ben ik het, zoals zo vaak, **niet** mee eens! Een simpele **behandeling** met het juiste antibioticum dan wel een combinatie van enkele antibiotica geeft in méér dan 80% van de gevallen **weer normale eieren** zonder dat er extra kalk (calcium) werd toegediend.

De **eileider** staat in open verbinding met de buitenwereld via de **cloaca**, maar de cloaca staat ook in verbinding met de darm, want die mondt daarin uit. Aan de linkerkant van de cloaca mondt de eileideropening uit en dan komen er nog 2 kanaaltjes in uit, namelijk de urineleideruitgangen.

Verder zit er in de dorsale wand (bovenwand) van de cloaca de zogenaamde **bursa van Fabricius**. Dat is het **lymfoïde orgaantje** dat een rol speelt bij de **immuunopbouw** van de duif. Bij het ouder worden gaat het orgaantje in regressie, beetje vergelijkbaar met de thymus bij zoogdieren. Bij kalveren heet dat orgaan ook wel 'zwezerik'.

CIRCOVIRUSSEN

U kunt zich voorstellen dat het, normaal gesproken, krioelt van de **bacteriën** in de cloaca. Meestal zijn dat goedaardige bacteriën, maar er zitten ook **kwaadaardige** exemplaren bij! En als er 'genoeg' van deze laatsten aanwezig zijn, kan dat **aanleiding** zijn voor **ontstekingen in het cloacagebied**.

Heel bekend daarbij zijn **circovirussen** die de **bursa van Fabricius** kunnen **infecteren**. Daardoor zou die minder goed kunnen gaan functioneren met als gevolg dat er een minder **goede algemene weerstand** wordt opgebouwd. Zo'n jaar of 8 geleden werden nogal wat collega's heel nerveus van dit circovirus. Het zou de oorzaak zijn van allerlei rampspoed, zoals sterfte van papjongen en van de 'adeno-coli' uitbraken. Ik geloofde daar niet zoveel van,

ik had tenslotte 40 jaar ervaring met duiven in mijn kliniek en had in al die jaren **géén nieuwe ziektes** zien verschijnen **behalve** dan **Paramyxio** (1983).

De wetenschappers vonden dat er bij een groot percentage jonge duiven circovirussen aantoonbaar waren in de bursa en dat er in veel gevallen geen medische problemen waren of kwamen.

Het kan natuurlijk wél zo zijn, dat er door de onderdrukking van de algemene weerstand (immuun-suppressie) wat gemakkelijker jeugdziektes kunnen ontstaan zoals bij coli bijvoorbeeld, maar circovirussen zijn dan niet de primaire oorzaak. Soms worden 'doorbraken' door PMV-entingen ook toegeschreven aan circovirussen. Ik geloof eerder dat het komt door **entingen** die gedaan werden in de **incubatietijd**, tot wel 6 weken in geval van PMV, ófwel door gebruik van '**verkeerde**' **entstoffen**. Dat wil zeggen vervallen, niet goed bewaard, of niet goed ingespoten etc.

'OPSTIJGENDE' INFECTIES

Andere **infecties** vanuit de cloaca kunnen '**opstijgen**' (ascenderen) **naar met name de eileider**.

Veel van de legproblemen worden dan ook veroorzaakt door deze 'opstijgende' infecties vanuit de darm, via de cloaca, naar de uitmonding van de eileider. Heel vaak betreft het wederom **E-coli infecties, soms paratyfus, soms streptokokken** en anderen. In alle gevallen **behandelen** wij dus met **gerichte antibiotica** en dat is een routinebehandeling geworden.

Duivinnen die na de leg niet meer op de poten kunnen staan, kunnen een **eileiderontsteking** hebben gekregen **ná de leg**. Een enkele keer zien we ook een calciumgebrek als oorzaak terwijl er toch normale eieren geproduceerd werden. Als het calciumgehalte in het bloed teveel daalt worden ze als het ware verlamd.

Duivinnen die helemaal **niet (meer) leggen** zijn een apart probleem! Als ze te oud zijn produceren ze geen follikels meer, dan is de eierstok dus gewoon op (leeg). Maar het kan ook zijn dat ze niet meer ovuleren, er komt dan dus geen eisprong (ovulatie). Dit kan komen door een verkeerde hormonale huishouding, maar ook in geval van een infectie van de eileider zal er soms géén ovulatie plaatsvinden.

Paratyfusinfecties zijn berucht in verband met steriliteit bij duivinnen, maar ook bij doffers trouwens!

TÉ VETTE DUIVEN

Nog een oorzaak van legproblemen vormen de té vette duiven. Duivinnen met een zogenaamde 'dikke kont' = dikke buik met openstaande legbeentjes. In een aantal gevallen zit er zoveel **vet**

in de **buik** dat dat zelfs na een langdurig dieet niet verdwijnt. Dus halen we dat er **operatief** uit en het is soms onvoorstelbaar dat we daar dan een kopje vet uithalen, zie foto.

Vaak is succes na zo'n vetoperatie verzekerd.

Een goede diagnose is van het grootste belang en dat is wederom een kwestie van ervaring. ■

Goedaardige vettumor (lipoom)

Duivin was heel benauwd en had een heel dikke buik. Operatie geslaagd, patiënt in prima conditie naar huis!